

Slovenija in svetla habsburška hiša.

(Ob smrti nadvojvode Viljema. — Spisal dr. Fr. L.)

Pred kratkim je zadela našo vladarsko rodbino huda nesreča. Blagi nadvojvoda Viljem, sin nadvojvode Karola, slavnega avstrijskega maršala in zmagovalca Napoleonovega, je umrl dné 29. mal. srpana v Badenu na Nižje-Avstrijskem. Ko je dopoldne jahal, splašil se mu je konj; nadvojvoda je padel, in ker je imel še jedno nogo v stremenu, vlekel ga je nekaj časa konj s seboj. Svetli gospod se je pobil in izgubil zavest. Ko se je zavedel, prejel je svete zakramente za umirajoče in potem umrl ob 6. uri. Žalostna je taka smrt za moža, ki je bil večkrat v ognju, v mnogih smrtnih nevarnostih, in je srečno prebil najhujše težave. Skoro doma pa, na prijetnem in zabavnem izprehodu zgrabi ga neizprosna smrt! Živahen in močen opomin je ta nesreča za nas, da pomnimo: „Ne veste ne ure ne dneva.“

Prav zaradi tega nesrečnega dogodka je tem obilneje žalovala vsa Avstrija in kazala odkritosrčno sočutje s svojo vzvišeno vladarsko rodbino.

Tudi Slovence je pretresla ta novica; saj smo poznali od raznih ugodnih strani pokojnika. Vojaki so čislali pokojnikovo prijaznost in dobrosrčnost — prirojene kreposti naše avstrijske vladarske hiše. Zatorej gotovo ustrezamo svojim čitateljem in ravnamo po namenih našega domoljubnega lista, ako povemo nekaj besed o pokojnikovem življenju. S tem se nam ponuja tudi lepa prilika, da rečemo splošno besedo o razmerju naše mile Slovenije do svetle avstrijske vladarske hiše.

Nadvojvoda Viljem se je rodil dné 21. malega travna l. 1827. na Dunaju. Njegova vzgoja je bila jako skrbna, temeljita in pobožna. Že zgodaj je kazal veliko veselje in nadarjenost za računovodne in naravoslovne vede, kakor bi bil ustvarjen za topničarstvo. V tej stroki se je izobrazil za strokovnjaka prve vrste. Dné 11. vinotoka l. 1845. je vstopil kot vitez v nemški red in s tem seveda prevzel tudi redovne dolžnosti. Kmalu je postal pomočnik velikemu mojstru ali načel-

niku vsega nemškega reda, nadvojvodi Maksimilijanu. Dve leti pozneje postane generalni major in dobi poveljništvo topničarske brigade na Dunaju. Ko je bila l. 1848. in 1849. vojska na Laškem, udeleževal se je hrabro bojov tudi Viljem. Deloval je potem na raznih straneh za izboljšanje avstrijskega topničarstva in si pridobil za to stroko veliko neprecenljivih zaslug. L. 1853. je bil že maršalski poročnik in deloval v najvišjem vojnem poveljništvu. V laški vojski l. 1859. je slavno po-

sloval pri topničarstvu, potem bil v raznih vojaških poslih. Leta 1862. je bil celó guverner nemške trdnjave Moguncije. Leta 1863. pa postane veliki mojster nemškega reda, kar je ostal do smrti. Pri vojni se je neprestano trudil za topničarstvo in dobil zato visoke odlike. Bil je v nesrečni bitki pri Kraljevem gradu, kjer ga je ranila svinčenka. Trudil se je z največjim pogumom, da se je naša vojna po izgubljeni bitki varno vračala z bojišča. Postal je feldcajgmajster, prevzel poveljništvo deželne brambe, a

Nadvojvoda Viljem.

se zopet lotil topničarstva. Pomogel je mnogo, da se je avstrijsko topničarstvo povzdignilo jako visoko.

Delaven, pobožen, goreč za božjo čast in svoj red je živel v lepi in mirni starosti, spoštovan in ljubljen. Kar ga dohiti smrt, ko se je ni nadejal nihče.

Z veliko častjo so ga pokopali na Dunaju, avstrijska vojna pa žaluje nad jednim izmed najplemenitejših poveljnikov svojih.

Ob tej priliki izražamo tudi Slovenci sožalje s cesarsko hišo in prosimo Boga, da bi odvrčal od nje vsako nesrečo.

Hkrati pa poudarjamo, ozirajoč se na težavne razmere s svojimi sosedi in ponavljajoč svoje zahteve za popolno enakopravnost z drugimi avstrijskimi narodi, da smo Slovenci kot zvesti podložniki iz srca udani habsburški hiši. Poudarjati moramo to, ker nas neprijatelji ne prestando črné, očito in prikrito, in nam podtikajo stvari, katerih so morda krivi sami, ki so pa Slovincem do cela neznane.

Šeststoletna preteklost druží s habsburško hišo ravno tako Slovence, kakor Nemce. S habsburško hišo so se združili večinoma mirnim potem, s pogodbami in medsebojnim pripoznavanjem svojih pravic tako Slovenci, kakor nemški sodržavljani. Tej hiši so bili vsegdar zvesti, zanjó so hodili v vojsko in prelivali kri, k tej hiši so se zatekali, ko so jih tlačili do skrajne sile domači grajščaki. Ta mnogoletna preteklost je priklenila Slovence na cesarsko hišo tako, da mu je njegov „cesar“ ime očetovo, ime braniteljevo, ime veličastno, ime najvišje svetne oblasti na zemlji. Ta duh navdaja Slovence takoj v domači hiši, in ni ga treba vzbujati šele v šolah, kakor mislijo nekaterniki. Ta duh cepi Slovincu v naravo tudi slovenska duhovščina, ozirajoč se na vladarja kot branitelja sv. vere. In Slovenec, ki se zaveda takega mišljenja in srca nasproti svojemu vladarju, ki goji to udanost kot najlepšo cvetko državljanskih krepostij v svojih prsih, Slovenec — pravim — naj trpi, da se njegova zvestoba sumniči, da se morda pred najvišjim prestolom samim obrekuje, da se ozi-

rajo nekaterniki, katerih ni nihče postavil za naše jerobe, na nas kot nevarne ljudi? Ali nam ne more biti najbridkeje v srcu, da dvomi kdo le jeden hipec o resnici naših izjav?

Zastopniki našega naroda bi morali to na javnih mestih poudarjati in zopet zatrjevati, zakaj ni nam vsejedno, kaj misli vladarska hiša o nas. Slovenci želimo ne samo biti v srcu zvesti, ampak tudi med svetom, javno, pred prestolom samim želimo imeti čast in spoštovanje. Prebridko bi bilo za nas, ko bi nas imeli tako nekako, kakor pokrajino, ki je bila podjarmljena šele včeraj, prebridko, ko bi nam dajali kogar koli za jeroba ali za opazovalca, češ, smo-li zvesti ali ne, bridko zato, ker to zadeva naša najresnejša čustva, bridko, ker se ne zavedamo Slovenci krivice, bridko, ker se bojimo izgubiti nad vse drago nam ljubezen vladarjevo. Zlasti še nas žali vsako sumničenje, če vidimo mnoga slaba znamenja pri svojih mogočnih in ošabnih sosedah in vidimo, da nam prav ti očitajo razne krivice. Da, to nas boli, to nam vzbuja nevoljo.

Pa vstrajajmo! Naši veljaki naj ne molčé, ampak govoré, in naj ne govoré v zmislu nasprotnikov, ampak govoré naj resnico!

Vstrajajmo! Kakor vemo, da smo dolžni zvestobo Bogu v trdni katoliški veri, kakor vemo, da je nezvestoba do Boga, vere in cerkve izdajstvo in krivica, tako tudi vemo, da smo dolžni udanost in pokorščino vladarju. Skoro vsi Slovenci smo podložni avstrijskemu cesarju, zato je prav habsburška vladarska hiša, rekel bi, naša narodna vladarica. Zato se bomo te hiše oklepali kakor skale, ko drvé okrog nas valovi in nas hočejo odnesti ali potopiti.

Naš list kot glasilo slovenskih družin, kot ognjišče družinskega veselja, kot vadnica družinskih krepostij, ni si mogel kaj, da ne bi tudi ob tej priliki povzdignil glasú in pričal tega, kar nam je v srcu.

Da, Slovenija je udana z neomahljivo zvestobo habsburški hiši. In kar je peval pesnik že davno, ponavljamo tukaj:

Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovincu ne gane.